

طلاق به دلیل عسر و حرج زوجه چه شرایط و اثراتی دارد؟

«عسر» در حقوق و فقه اسلامی یعنی هر عملی که شخص را به تنگنا و سختی بیندازد و انجام دادن یا تحمل آن برایش سخت باشد. به همین دلیل، اگر ادامه زندگی مشترک، زنی را به عسر و حرج بیندازد، می‌تواند به دادگاه برود و تقاضای طلاق کند.

«عسر»؛ در حقوق و فقه اسلامی یعنی هر عملی که شخص را به تنگنا و سختی بیندازد و انجام دادن یا تحمل آن برایش سخت باشد. به همین دلیل، اگر ادامه زندگی مشترک، زنی را به عسر و حرج بیندازد، می‌تواند به دادگاه برود و تقاضای طلاق کند.

به گزارش «تابناک»؛ همانطور که مرد با رعایت بعضی موارد قانونی، می‌تواند به صورت یک طرفه همسرش را طلاق دهد، زن هم در شرایطی خاص می‌تواند از دادگاه تقاضای طلاق کند که این شرایط خاص معمولاً وضعیت‌های بسیار دشواری را شامل می‌شوند که تحمل زندگی را برای زن غیرممکن می‌کنند.

این ذهنیت را فراموش کنید که مرد هر کاری بخواهد، می‌تواند انجام دهد و وظیفه زن فقط و فقط تحمل کردن است. نه شرع و نه قانون اجازه چنین ظلمی را به کسی نمی‌دهند. با این حال، برای این کار، زن باید ابتدا در دادگاه ثابت کند که واقعاً در شرایط غیرقابل تحملی زندگی می‌کند. به این شرایط «عسر و حرج» می‌گویند.

اگر ادعای زن در این باره ثابت شود، دیگر نیازی به رضایت شوهر برای طلاق نیست و دادگاه شوهر را مجبور می‌کند که همسرش را طلاق دهد.

این در حالی است که شوهری که به طلاق دادن همسرش محکوم شده است، اگر این حکم را اجرا نکند و همسرش را طلاق ندهد، آن وقت دادگاه به میدان می‌آید و زن را طلاق می‌دهد.

عسر و حرج یعنی چه؟

«عسر»؛ به معنای سختی و دشواری بوده و «حرج»؛ هم تنگی و فشار معنی می‌دهد. اما در حقوق و فقه اسلامی به معنای هر عملی است که شخص را به تنگنا و سختی بیندازد و انجام دادن یا تحمل آن برایش سخت باشد.

به همین دلیل، اگر ادامه زندگی مشترک، زنی را به عسر و حرج بیندازد، می‌تواند به دادگاه برود و تقاضای طلاق کند. سپس اگر این ادعا در دادگاه ثابت شود، دادگاه می‌تواند زوج را اجبار به طلاق کند. اگر هم اجبار ممکن نباشد، زوجه (زن) بدون نیاز به نظر و موافقت شوهرش، توسط دادگاه طلاق داده می‌شود.

چگونه ثابت کنیم؟

اول از همه باید گفت اثبات این موضوع که فرد در سختی تحمل‌ناپذیری گرفتار شده، کار بسیار دشواری است و دادگاه اصلاً و ابداً زیر بار یک ادعای خشک و خالی نمی‌رود همچنین باید بدانید که در قانون، همه موارد و نمونه‌های عسر و حرج مشخص نشده‌اند.

در واقع، بعضی از این موارد که بیشتر تکرار می‌شوند، ذکر شده است اما بقیه آنها به تشخیص دادگاه بستگی

دارد و در صورتی که دادگاه آنها را از موارد عسر و حرج تشخیص داد، به سود زن حکم می‌دهد زیرا اصلاً هدف قانونگذار همین بود که فرد تحت شرایط ناعادلانه و غیرقابل تحمل زندگی نکند.

یکی از موارد عسر و حرج برای زن، وقتی است که شوهر، خانه و زندگی را مدتی به امان خدا رها کند. تصور کنید یک زن بدون اینکه همسرش بالای سرش باشد، مجبور باشد به تنهایی زندگیش را بگرداند. به همین دلیل، طبق قانون، رها کردن زن و زندگی، می‌تواند از موارد عسر و حرج و سختی برای زن باشد، البته این غیبت باید دو شرط مهم زیر را داشته باشد:

- 1- مدت غیبت باید یا 6 ماه پشت سر هم (متوالی) باشد یا 9 ماه متناوب در یک سال.
- 2- زوج نباید عذر موجهی برای غیبتش داشته باشد بنابراین اگر غیبت شوهر به دلیل درمان یا شغلش باشد یا اصلاً هر دلیل دیگری داشته باشد که به نظر قاضی موجه و قابل قبول باشد، آن‌وقت خبری از عسر و حرج نیست.

با شوهر معتاد چه کنیم؟

وقتی پای مواد مخدر یا مشروبات الکلی به خانه می‌آید باز شود، آن‌وقت است که قانونگذار برای حمایت از نهاد خانواده دست به کار می‌شود.

طبق قانون، اعتیاد زوج به یکی از انواع مواد مخدر یا مشروبات الکلی که به اساس زندگی خانوادگی آسیب برساند، می‌تواند زن را به سختی بیندازد البته این اتفاق هم شرط و شروطی دارد.

مثلاً مرد باید از درمان و ترک اعتیادش خودداری کند یا وادار کردن او به ترک در مدتی که به تشخیص پزشک برای ترک اعتیاد لازم است، ممکن نباشد. در این شرایط، عسر و حرج برای دادگاه ثابت شود.

حواستان باشد که مصرفِ موردی یا تفننی مواد مخدر یا مشروبات الکلی، اگرچه باز هم برای خانواده دردسرساز و ناراحت‌کننده خواهد بود اما شامل عسر و حرج نیست.

در واقع، قانونگذار اعتیادی را موجب عسر و حرج می‌داند که در حقوق خانواده و در زندگی مادی خانواده اثر منفی و مخرب بگذارد.

اگر زوج قول بدهد که اعتیادش را ترک کند اما به این تعهدش عمل نکند یا پس از ترک، دوباره به اعتیاد روی آورد، عسر و حرج حتماً محقق می‌شود و دادگاه حکم به طلاق خواهد داد.

تکلیف مهریه چه می‌شود؟

ممکن است فکر کنید اگر زن با ادعای عسر و حرج، بتواند از شوهرش جدا شود، آن‌وقت مهریه می‌گیرد و او نمی‌تواند بگوید. باید بدانید که در اشتباهید چون چنین طلاقى حق دریافت مهر را از زن نمی‌گیرد و او می‌تواند ضمن طلاق، حقوق خود اعم از مهریه، نفقه و اجرت‌المثل را هم بگیرد اما معمولاً در طلاق‌های عسر و حرجی، زنان مهریه خود را می‌بخشند یا حتی شاید مالی را به همسر بدهند تا بتوانند از او جدا شوند.

به چنین طلاقى «طلاق خلع» مى‌گویند. البته همان‌طور که گفتیم، این یک قاعده همیشگی نیست. یعنی در برخی از موارد زن به دلیل کراهت از شوهر خود در عسر و حرج قرار مى‌گیرد و نمى‌تواند با وی زندگی کند.

اینجاست که دادگاه به موضوع رسیدگی مى‌کند و اگر تشخیص دهد که نفرت زن از مرد به اندازه‌ای است که ادامه زندگی برای زن ممکن نیست، حکم طلاق مبنی بر عسر و حرج را صادر مى‌کند.